

Valtuustoaloite rakentamisen tuottavuuden parantamiseksi Tampereella

Christopher Görschin väitöskirjatutkimuksen (Aalto-yliopisto, 2024) mukaan rakennustyömailla pahimmillaan vain 20 % työajasta kohdistuu varsinaiseen työn tekemiseen. Merkittävä osa ajasta kuluu odotteluun, siirtymiin, uudelleenjärjestelyihin ja häiriöiden selvittelyyn, mikä pirstoo rutiineja, heikentää tuottavuutta ja venyttää aikatauluja.

Tutkimuksen mukaan työnsuunnittelu ja reaaliaikainen koordinointi eivät ole riittävän tarkkoja eikä työntekijöiden käytännön tietoa hyödynnetä ajoissa. Tämän seurauksena rakennustuotannon virta on hajanainen ja häiriöherkkä, eli työmaan tehtävät eivät etene sujuvana, jatkuvana ja häiriöttömänä prosessina. Keskeinen havainto tutkimuksessa on se, että työntekijöiden näkökulmien tuominen työnsuunnitteluun varhaisessa vaiheessa parantaa tehtävien suorittamista, vähentää tehottomuutta ja kehittää sekä rakennettavuutta (constructability) että työmaan logistiikkaa.

Tehottomat prosessit johtavat tuottavuuden heikkenemiseen, aikataulujen venymiseen ja kustannusten kasvamiseen. Keskeytykset ja kiirevaiheet heikentävät työturvallisuutta, -motivaatiota ja -tyytyväisyyttä, sekä lisäävät virheiden ja jälkikorjauksen riskiä. Rakentamisen laatu ja lopputuloksen luotettavuus vaarantuvat.

Pienikin tuottavuuden parannus voi tuoda kustannussäästöjä. Käytännön esimerkkinä Tampereella talonrakennushankkeiden yhteenlasketut nettoinvestoinnit vuodelle 2026 on noin 105,4 miljoonaa euroa. Jos oletetaan, että tuottavuuden parantaminen näkyisi kustannuksissa 5 prosentin säästönä, se merkitsisi 5,27 miljoonan euron säästöä. Jokainen lisäprosentti vastaisi 1,05 miljoonaa euroa.

Esitän, että Tampereen kaupunki käynnistää korkeakoulukumppaneiden kanssa selvityksen ja pilottiohjelman kaupungin rakennuttamissa hankkeissa. Selvityksessä tarkastellaan mm. työtehtävien ja tuotannon suunnittelua, valvontaa ja johtamisrakenteita, ja siinä mitataan arvoa tuottavan työajan osuutta. Tavoitteena on tunnistaa keskeisiä kehityskohteita, sekä laatia toimenpide-ehdotuksia, työkaluja ja seurantamittareita tuottavuuden parantamiseksi. Korkeakouluyhteistyössä toteutettu pilotti voitaisiin kohdentaa ensisijaisesti sellaisiin kohteisiin, joissa kaupungilla on isompi rooli ja vastuu.

Tampereella 15.12.2025

Saana Kuusipalo, kaupunginvaltuutettu (sd.)